

V Bruselu dne 17.9.2020
SWD(2020) 177 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030

Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů

{COM(2020) 562 final} - {SEC(2020) 301 final} - {SWD(2020) 176 final} -
{SWD(2020) 178 final}

Souhrnný přehled
Posouzení dopadů ke sdělení „Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu do roku 2030 – Investice do klimaticky neutrální budoucnosti ve prospěch našich občanů“
A. Potřeba opatření
V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?
EU přijala cíl stát se do roku 2050 klimaticky neutrální, tj. snížit své emise skleníkových plynů na čistou nulu. Současný cíl v oblasti klimatu do roku 2030 – dosáhnout alespoň 40% snížení emisí skleníkových plynů – a právní předpisy v oblasti klimatu, energetiky a dopravy byly přijaty s ohledem na snížení emisí skleníkových plynů do roku 2050 alespoň o 80 %. Hrozí tedy, že v rámci stávajících ambicí v oblasti klimatu pro rok 2030, zahrnujících jak uvedený cíl, tak související právní předpisy, budou tvůrci politik, investoři a občané přijímat rozhodnutí, která by mohla dostat vývojové trendy emisí v EU do rozporu s cílem dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050.
Čeho by mělo být dosaženo?
Prvním obecným cílem této iniciativy je zvýšit cíl EU v oblasti snižování emisí skleníkových plynů do roku 2030 na 50 až 55 % ve srovnání s rokem 1990 a změnit odpovídajícím způsobem navrhovaný právní rámec pro klima. Tím by byla v EU zajištěna vyvážená a důvěryhodná cesta k dosažení cíle klimatické neutrality do roku 2050 a větší předvídatelnost pro zúčastněné strany. Druhým obecným cílem této iniciativy je připravit půdu pro nezbytné přizpůsobení právních předpisů v oblasti klimatu a energetiky, které hrají klíčovou roli při dekarbonizaci evropského hospodářství. K tomu patří určení budoucí role stanovení cen uhlíku a jejich uplatňování, jakož i propojení s ostatními politikami.
Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU (subsidiarita)?
Koordinovaná opatření EU mohou účinně doplňovat a posilovat vnitrostátní a místní opatření a využívat výhod jednotného trhu EU. Zvýšení cílů v oblasti klimatu vyžaduje politické reakce v mnoha oblastech. Dopady tohoto zvýšení a souvisejících politik na růst a vytváření pracovních míst, spravedlnost a nákladovou efektivnost patří mezi prvky, které je možné lépe zvážit na úrovni EU. Změna klimatu je přeshraničním problémem a opatření EU jsou důležitá pro prosazování globálních opatření.
B. Řešení
Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout? Je některá možnost upřednostňována? Pokud ne, proč?
Posouzení dopadů potvrzuje, že ambici navýšit cíl snížení emisí skleníkových plynů v rozmezí 50 až 55 % lze naplnit zodpovědným a sociálně spravedlivým způsobem. Díky tomu bude možné podpořit udržitelný hospodářský růst a zaměstnanost a urychlit přechod na čistou energii, a to zejména ve spojení s odpovídajícími podpůrnými politikami a využitím příjmů z uhlíku. Ekonomická rizika zvýšení cíle na 55% snížení emisí skleníkových plynů jsou omezená. Toto zvýšení navíc posiluje jistotu investorů, snižuje riziko efektu uzamčení v uhlíkovém hospodářství a celkově přináší významné přínosy pro životní prostředí. Posouzení dopadů potvrzuje, že zvýšení cíle si vyžádá přezkum mnoha politických nástrojů EU. Za obzvláště přínosné považuje využití široké škály politických nástrojů, včetně stanovení cen uhlíku a vyšší ambice regulační politiky v odvětví energetiky a dopravy, a jasně konstatuje, že neexistuje jediný politický nástroj, který by byl sám schopen dosáhnout všech cílů uvedených v posouzení.

Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?

Velká většina odpovědí ve veřejné konzultaci podpořila v oblasti klimatu, obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti nejambicióznější možnosti. Téměř 80 % respondentů veřejné konzultace vyjádřilo názor, že cíl v oblasti skleníkových plynů by měl být zvýšen alespoň na 55 %. Téměř 70 % respondentů se pak vyslovilo pro navýšení současného cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů na více než 40 % a podle více než 60 % dotazovaných by měl cíl pro zvyšování (primární a konečné) energetické účinnosti přesahovat 40 %. Rovnoměrněji však byly mezi jednotlivé úrovně ambicí rozděleny odpovědi zejména podnikatelských sdružení. Veřejná konzultace obecně zdůraznila především potřebu dalších regulačních politik, které by doprovázely veškeré iniciativy pro stanovení cen uhlíku.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

Hlavní výhodou je to, že na cestě snižování emisí směrem ke klimatické neutralitě do roku 2050 nedojde ke zpoždění, což zvýší jistotu investorů a sníží riziko efektu uzamčení v uhlíkovém hospodářství. Investice do nízkouhlíkové ekonomiky mohou podpořit hospodářský růst a zaměstnanost, urychlit přechod na čistou energii a mohou hrát roli při zeleném oživení po krizi COVID-19. Nástroje pro stanovení cen uhlíku mohou jednak zvýšit příjmy, které lze opětovně použít v rámci zelených investic, jednak snížit narušující daně (např. zdanění práce), a podpořit tak hospodářský růst a zaměstnanost. Díky větší energetické účinnosti a mnohem intenzivnějšímu využívání energie z obnovitelných zdrojů by byl energetický systém bezpečnější a méně závislý na dovozu, přičemž úspory na nákladech na dovoz fosilních paliv by v období 2021–2030 dosáhly 325 miliard EUR, případně 375 miliard EUR. Energetická účinnost a využití energie z obnovitelných zdrojů by pomohly chránit spotřebitele před dopadem rostoucích cen energií. Zmenšily by se dopady znečištění ovzduší, jež by se do roku 2030 u nejvyššího cíle pro snižování emisí skleníkových plynů snížilo o více než 60 % (v porovnání s rokem 2015). V odvětví využívání půdy v EU by se zlepšilo udržitelné hospodaření, což by zvýšilo pobídky pro zalesňování a obnovu znehodnocené půdy s cílem zvrátit snižování přírodního propadu uhlíku v EU.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?

Zvýšení nákladů na energetický systém je velmi omezené, a to z 10,6 % HDP v roce 2015 na přibližně 11 % v roce 2030. Průměrné roční investice do energetického systému včetně dopravy se musí v období 2021–2030 ve srovnání s obdobím 2011–2020 zvýšit o 312 miliard EUR, aby bylo dosaženo 50% snížení emisí skleníkových plynů, a přibližně o 350 miliard EUR, má-li toto snížení činit 55%. Jak systémové náklady, tak investiční potřeby závisejí na provedených možnostech politiky, ale rozdíly jsou omezené. Investice budou do značné míry spláceny v průběhu času na základě snížených plateb za palivo, avšak značnou výzvu bude představovat mobilizace potřebného objemu finančních prostředků do roku 2030. Krize COVID tuto výzvu nezměnila, stejně jako nesnižuje objem strukturálních investic potřebných do konce desetiletí. To podtrhuje význam balíčku na podporu oživení, který se zaměřuje na zelené investice do fyzické a lidské infrastruktury. Analýza ukazuje, že po zvýšení cíle v oblasti snižování emisí skleníkových plynů vzroste podíl výdajů na energie v rozpočtech domácností jen mírně. Je však třeba věnovat pozornost asymetrickým dopadům. Přechod na čistou energii zasáhne více nízkopříjmové domácnosti, ve kterých si náklady na energii ukrajují větší podíl příjmu. Příjmy z uhlíku by mohly být použity k financování politik, jež snižují negativní distribuční účinky (např. prostřednictvím cílené podpory investic do energetické účinnosti nebo transferů do nízkopříjmových domácností). Cílená recyklace příjmů v návaznosti na stanovení ceny uhlíku může ve skutečnosti zvrátit očekávané negativní

dopady.
Jaké budou dopady na malé a střední podniky a na konkurenceschopnost?
Dopady na celkovou konkurenceschopnost EU jsou pozitivní, neboť dochází ke zvýšení energetické účinnosti a oběhovosti a podpoře inovací. EU získává v rámci intenzivnějšího celosvětového úsilí v oblasti změny klimatu výhodu prvního tahu. Bezplatné přidělování povolenek v rámci systému EU pro obchodování s emisemi by mohlo i nadále přispívat k předcházení úniku uhlíku, ale zvažují se i další opatření. Očekává se, že při přechodu na čistou energii budou klíčovou roli hrát malé a střední podniky, zejména coby zdroj inovací ve všech hospodářských odvětvích.
Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?
Distribuční dopady na úrovni členských států budou posouzeny v konkrétních legislativních návrzích, které se budou řídit plánem pro dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2030.
Očekávají se jiné významné dopady?
Opatření EU sama o sobě nemohou zajistit požadované snížení emisí v celosvětovém měřítku, ale EU přijala výzvu ukázat našim partnerům, že vyšší cíle v oblasti klimatu mohou jít ruku v ruce s hospodářskou prosperitou a udržitelným růstem. Důležitá v tomto kontextu bude příští velká konference OSN o klimatu, která se bude konat v roce 2021 v Glasgow. Očekává se, že smluvní strany aktualizují své příspěvky k Pařížské dohodě (dohoda OSN o klimatu).
Proporcionalita
Navrhované opatření je přiměřené k dosažení nulových čistých emisí skleníkových plynů do roku 2050.
D. Návazná opatření
Kdy bude tato politika přezkoumána?
Právní předpisy EU v oblasti klimatu a energetiky stanoví komplexní rámec pro sledování pokroku při plnění cílů EU a přezkum politik. Zastřešujícím rámcem je právní rámec pro klima. Podrobný rámec pro monitorování a podávání zpráv je pak stanoven v nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu. Pokrok se v souladu s globálním hodnocením v rámci Pařížské dohody přezkoumává každých pět let.